

et kriminalretligt ansvar for andre end enkeltpersoner – herunder også allerede gældende bestemmelser om selskabsansvar – omfatter alle organisationsformer mv., der kan optræde i retsforhold. Som samlebetegnelse for denne meget vide kreds er valgt udtrykket »juridisk person«, som står i modsætning til »fysisk person«.

Det er fundet overflødig udtrykkeligt at nævne kommunale fællesskaber i bestemmelsen. Sådanne fællesskaber er således omfattet af reglerne, uanset om fællesskabet betegner sig som interessentskab, andels-selskab eller lignende, jf. betænkning nr. 1289/1995 om juridiske personers bødeansvar, s. 71.

Bestemmelsen indeholder imidlertid det selvfølgelige forbehold, at der i særloven vil kunne foretages en anden afgrænsning af ansvarskredsen end den, der følger af § 18. Da § 18 som nævnt indebærer en meget vid afgrænsning af kredsen af ansvarssubjekter, vil der i praksis formentlig navnlig kunne tænkes afvigelser i begrænsende retning. Tilsigtes der ved fremtidig lovgivning en begrænsning af kredsen af ansvarssubjekter, bør dette fremgå udtrykkeligt af den pågældende lov, således at spørgsmålet om, hvorvidt lovgivningsmagten har ønsket at fravige kriminallovens almindelige regel, ikke kan give anledning til tvivl.

Bestemmelsen gælder i øvrigt ikke kun i forhold til bestemmelser om et kriminalretligt ansvar for juridiske personer, der udformes på den ovenfor angivne måde, men også i forhold til allerede gældende bestemmelser om selskaber mv., indtil sådanne bestemmelser måtte blive ændret i overensstemmelse med den foreslåede standardformulering. Dette gælder, uanset hvordan den eksisterende særlovshjemmel måtte være udformet. Kommuner, hjemmestyremyndigheder og statslige myndigheder vil således være omfattet, selv om disse offentlige myndigheder ikke måtte være nævnt i den pågældende særlovsregel. Tilsvarende gælder med hensyn til visse større enkeltmandsvirksomheder, jf. nedenfor.

Efter *stk. 2* er visse enkeltmandsvirksomheder også omfattet af bestemmelser, der hjemler et kriminalretligt ansvar for juridiske personer. Bestemmelsen fastsætter således, at bestemmelser om et kriminalretligt ansvar for juridiske personer også omfatter enkeltmandsvirksomheder, i det omfang disse navnlig under hensyn til deres størrelse og organisation kan sidestilles med selskaber.

Om afgrænsning af de enkeltmandsvirksomheder, der er omfattet af bestemmelsen, henvises til de almindelige bemærkninger til det lovforslag, der lå til grund for ændringen af den danske straffelov på området (jf. Folketingstidende 1995-96, tillæg A, s. 4059 ff.).

Det vil følge af den foreslåede bestemmelse, at der ved sagens rejsning og afgørelse skal foreligge oplysninger om de træk ved en enkeltmandsvirksomhed, som taler for at sidestille den med selskabet.

Inddragelsen af visse enkeltmandsvirksomheder under selskabsansvaret gælder ikke alene i forhold til nye bestemmelser om selskabsansvar, men også i forhold til allerede gældende bestemmelser om selskabsansvar.

Når der i de bestemmelser, der er indeholdt i dette udkast til lovregler, tales om »juridiske personer«, skal det forstås med den udvidelse, der følger af den her omtalte regel om enkeltmandsvirksomheder. Spørgsmålet om afgrænsningen af ansvarssubjekterne er i øvrigt behandlet i betænkning nr. 1289/1995 om juridiske personers bødeansvar, kapitel 5 (s. 59-77).

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 3.6.

Til § 19

Den foreslåede bestemmelse har til formål at regulere de nærmere betingelser for et kriminalretligt ansvar for juridiske personer. Spørgsmålet om ansvarsbetingelserne er nærmere behandlet i betænkning nr. 1289/1995 om juridiske personers bødeansvar, kapitel 6 og 7 (s. 78-107). For så vidt angår spørgsmålet om ansvarsplacering, herunder spørgsmålet om forholdet mellem individualansvar og kollektivansvar, henvises til samme betænkning, kapitel 8 (s. 108-128). Der henvises endvidere til de almindelige bemærkninger i det lovforslag, der lå til grund for de danske regler på området (jf. Folketingstidende 1995-96, tillæg A, s. 4053-4055 og 4057-4060). Om enkeltmandsvirksomheder bemærkes herved, at det forudsættes, at der i tilfælde, hvor enkeltmandsvirksomheder pålægges ansvar efter § 18, stk. 2, ikke også kan blive tale om et personligt ansvar for ejeren for den samme overtrædelse.

Ud over kravet om, at der skal være hjemmel til et kriminalretligt ansvar for juridiske personer, jf. ovenfor om § 17, forudsætter et kriminalretligt ansvar for en juridisk person efter bestemmelsens *stk. 1*, at der inden for dens virksomhed er begået en overtrædelse, der kan tilregnes en eller flere til den juridiske person knyttede personer eller den juridiske person som sådan.

Objektivt skal der inden for den juridiske persons virksomhed være begået en overtrædelse. Om fortolkningen af udtrykket »inden for« henvises til betænkning nr. 1289/1995 om juridiske personers bødeansvar, kapitel 6 og 7. Det fremgår heraf, at overtrædelser, der begås af ansatte i forbindelse med arbejdets